

Kokouspöytäkirja 2

Luonnonsuojelulain uudistus

Aika: tiistaina 10.3.2020, klo 10.00-12.00

Paikka: Meritullinkatu 8, kokoustila Meritulli

Osallistujat:

Riitta Rönn, pj.
Ilkka Heikkinen, varapj.

Ympäristöministeriö, johdon tuki
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Anna-Rosa Asikainen
Arja Halinen
Anu Islander
Aleksi Lehikoinen
Heidi Lettojärvi
Eero Melantie
Minna Mättö
Raija-Leena Ojanen
Anne Raunio
Jari Salila
Vilppu Talvitie
Tapani Veistola
Tiina Lovisa Solbär
Maija Neva

Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto
Metsähallitus
Metsäteollisuus ry
Luonnontieteellinen keskusmuseo
Elinkeinoelämän keskusliitto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Kuntaliitto
WWF-Suomi
Suomen ympäristökeskus
Oikeusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Suomen luonnonsuojeluliitto
Saamelaiskäräjät
Ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

Pasi Kallio, siht.
Johanna Korpi, siht.

Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Läsnä:
Pia Kärki

Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Asialista:

1. Kokouksen avaus, lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, YM

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Skype-yhteyden välityksellä kokoukseen liittyi hieman myöhemmin myös Saamelaiskäräjien edustaja Tiina Lovisa Solbär.

2. Projektin jäsenmuutos: Saamelaiskäräjien ja Kuntaliiton edustajien vaihdos

Todettiin projektiryhmän jäsenvaihdokset. Kuntaliiton jäseneksi Marko Nurmikolun tilalle tuli Minna Mättö ja saamelaiskäräjien Antti Aikion tilalle Tiina Lovisa Solbär.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Sidosryhmäkuulemisten yhteenveto ja verkkokuulemisen vastausten analysointi, YM

Työryhmän sihteeri Johanna Korpi tiivistä sidosryhmä- ja kansalaiskuulemisten tilanteen. Sidosryhmäkuulemisiin osallistui 23 tahoja, joista valtaosa jätti vastaukset myös kirjallisena, eivät kuitenkaan kaikki. Verkossa olleen avoimen kansalaiskyselyn vastauksia oli noin 2100, joten sen suosio oli erittäin hyvä. Vastausten määrästä johtuen niiden analysointi on päätetty ulkoistaa. Sidosryhmä- ja kansalaiskuulemisten tulokset saatetaan työryhmän tietoon analyysin valmistuttua ja tuloksia hyödynnetään jatkotyössä.

5. Yleisesittely luonnonsuojelulaista ja alustava tarkastelu rajapintalakeihin, YM

Työryhmän toinen sihteeri Pasi Kallio esitteli tiiviisti nykyisen voimassaolevan luonnonsuojelulain rakenteen ja sen pääsiallisen sisällön. Asiasta käytiin lyhyt lähetekeskustelu.

Keskustelussa puheenjohtaja nosti esiin lain sisältävän sekä lukuja, joiden osalta on selkeä tarve muutoksille, mutta myös lukuja, joissa muutosten tarve on todennäköisesti pieni. Lisäksi rajapintojen osalta todettiin lunastuslain uudistusta koskevan hallituksen esityksen luonnoksen valmistuvan mahdollisesti jo huhtikuussa 2020. Lausuntokierros ajoittuu todennäköisesti syksyyn 2020.

6. Projektin työsuunnitelma, YM

Johanna Korpi esitteli sihteeristön valmisteleman työsuunnitelman. Sen mukaan luonnonsuojelulain valmistelu projektiryhmässä etenee teemakohtaisesti, yksi kussakin kokouksessa. Keskeisiin muutostarpeisiin ja -ilmiöihin pohjautuvat teemat ovat 1) ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, 2) lajien suojelun vahvistaminen, 3) luontotyyppien suojelun vahvistaminen, 4) luonnon monimuotoisuutta koskevan tiedon hallinta sekä 5) kannustavuuden ja monimuotoisuuden edistämistehtävien kehittäminen. Teemoja käsitellään kokouksissa asiantuntija-alustusten ja alustavien ehdotusten pohjalta, jonka jälkeen näistä käydään projektiryhmässä keskustelu. Muita kuin em. teemojen alle kuuluvia kysymyksiä käsitellään myös kokouksissa tarpeen mukaan.

Työsuunnitelma sai projektiryhmässä kannatusta ja päätettiin, että työtä jatketaan sen pohjalta. Keskustelussa nostettiin kuitenkin esiin, että kaikki asiat eivät tyhjene teemoihin. Esimerkkeinä mainittiin mm. maisema-asiat, ennallistaminen, rajapinnat ja hyväksyttävyyys. Todettiin, että nämä tulevat osaltaan käsitellyiksi teemoittaisen tarkastelun yhteydessä, mutta ne otetaan valmistelussa muiltakin osin huomioon.

Ehdotettiin myös tulevien kokousten pidentämistä, koska asiaa on paljon. Lisäksi 18.8. ehdotettiin pidettäväksi koko päivän kokous. Ehdotus hyväksyttiin ja kokouksista lähetetään uudet kutsut.

Hyväksytyt teemat ja kokousajankohdat ovat seuraavat:

7.4.2020	ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
6.5.2020	lajien suojelun vahvistaminen
3.6.2020	luontotyyppien suojelun vahvistaminen

16.6.2020 luontotiedon hallinta
18.8.2020 luonnonsuojelun kannustimet ja edistämistehtävät

7. Luonnonsuojelulain 1 luvun alustavat kehittämistarpeet ja -ehdotukset, YM

Johanna Korpi esitteli tiiviisti luonnonsuojelulain 1 luvun havaitut kehittämistarpeet sekä sihteeristön valmistelemat alustavat ehdotukset. Näitä olivat mm. lain 1. luvun jakaminen kahteen lukuun (hallintoviranomaiset omaan lukuunsa), lain tavoitesäännösten päivitystarpeet sekä määritelmien, periaatteiden ja/tai velvollisuuksien sisällyttäminen lakiin. Asiasta käytiin alustava keskustelu.

Yleisellä tasolla ehdotuksia pidettiin pääosin perusteltuina. Keskustelussa nostettiin esiin tarve huomioida kokonaisuus ja vahvistaa luonnonsuojelulain painoarvoa. Toisaalta on kiinnitettävä kuitenkin huomiota lain rajapintoihin ja vältettävä turhaa päällekkäisyyttä. Perustuslain osalta on myös punnittava ympäristöperusoikeuden ja omaisuudensuojan välistä suhdetta lakia uudistettaessa. Huomiota on lisäksi kiinnitettävä saamelaiden erityisasemaan ja erityisesti monimuotoisuuden ja perinnetiedon vahvaan keskinäisyyhteyteen.

Lain 1. luvun jakamista pidettiin lähtökohtaisesti perusteltuna. Tavoitteita koskevassa keskustelussa nostettiin esiin mm. sen nykyaikaistamistarve, monimuotoisuuden vahvistaminen ja geodiversiteetin huomioiminen, ympäristökasvatus ja osallistuminen sekä ennallistamisen huomioon ottaminen. Kytkeytyneisyyden vahvistaminen sai sekä kannatusta että myös varauksellisuutta. Yhtäältä on tarpeen vahvistaa luonnonsuojelun ekologista vaikuttavuutta, mutta samalla on varottava suojelua ”varmuuden vuoksi”.

Myös ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen luonnonsuojelulain tavoitteena herätti keskustelua puolesta ja vastaan. Ilmastonmuutoksen merkitystä ei sinänsä kiistetty, mutta sen asema osana luonnonsuojelulainsäädäntöä ja suhteessa muuhun lainsäädäntöön koettiin vielä epäselväksi. Toisaalta monimuotoisuuden heikkeneminen ja ilmastonmuutos kytkeytyvät toisiinsa monin tavoin, minkä vuoksi ilmastonmuutos ja sen haitalliset vaikutukset tulee ottaa huomioon myös luonnonsuojelulaissa. Tämän tulisi näkyä erityisesti luonnonsuojelusuunnittelun osana. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että tavoitteiden tulee palvella yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Lisäksi ehdotettiin jonkinlaisen monimuotoisuutta koskevan vuosikertomuksen sisällyttämistä lakiin. Tämän osalta on kuitenkin huomioitava jo nyt velvoittavana olevan maaraaportin laatiminen.

Määritelmien lisäämistä lakiin pidettiin tarpeellisenä. Niiden tulee kuitenkin palvella lain soveltamista ja määritelmien valintaan ja sisältöön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Myös periaatteet saivat lähtökohtaisesti kannatusta, mutta samankaltaisin reunaehdoin kuin määritelmien osalta. Työryhmässä pidettiin tärkeänä, että mahdollisten periaatteiden merkitys lain systematiikassa tulee selvittää huolellisesti ja pohtia myös niiden merkitystä suhteessa muuhun lainsäädäntöön.

8. Katsaus biodiversiteetin suojelun kansainväliseen kehitykseen, ympäristöneuvos Marina von Weissenberg, YM

Marina von Weissenberg esitteli tiiviisti luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kansainvälisiä lähtökohtia ja velvoitteita sekä ajankohtaisia asioita.

9. Luonnonsuojelulain valmistelun tietotuki ja suunnitelma vaikutusten arvioinnin toteuttamiseksi, YM

Aikataulusyistä Johanna Korpi esitteli hyvin tiiviisti suunnitelmat tutkijayhteistyön kehittämistä sekä valmistelun tueksi ja sen vaikutusarviointien tekemiseksi. Yhteistyötä tehdään ympäristöministeriön tutkimusasiantuntijoiden sekä Suomen tiedeakatemioiden yhteisen tutkimustiedon hyödynnettävyyttä edistävän SOFI-hankkeen kanssa. Tähän palataan tarkemmin suunnitelman tarkennuttua.

10. Seuraava kokous

Seuraava työryhmän kokous pidetään tiistaina 7.4.2020 klo 9 - 11:30, teemana Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.